

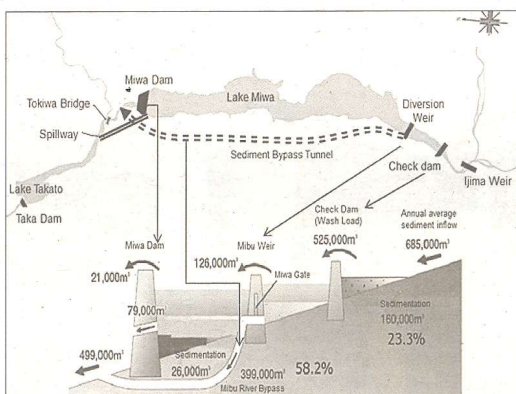
L'IRTA vol estudiar bé l'estat dels fangs dels pantans abans de mobilitzar-los

La Campanya pels Sediments recorda a les elèctriques que el reblliment dels embassaments compromet també la generació hidroelèctrica i es remet a exemples internacionals per reclamar un projeje de bypass de sediments al sistema que formen Mequinença, Riba-roja i Flix.

Terres de l'Ebre Oscar Meseguer

La Campanya pels Sediments està ultimant un informe en què proposa no només l'ús dels desguassos o comportes de fons dels embassaments del sistema Mequinença-Riba-roja, que permetrien la resuspensió d'una part del sediment dipositat i el seu transport aigües avall, en alguna mesura fins al delta de l'Ebre, sinó també que s'estudiï la utilització d'un túnel o canal de desviació de gran capacitat com a bypass, des d'un punt de màxima recollida de sediments (alguns estudis el situen a la cua de l'embassament de Riba-roja), perquè l'aigua carregada de fang i sorra evite la presa. L'informe afirma que "la geometria ideal per al desviament de sediments és aquella en què el riu fa un gir brusc entre el punt de recollida de sediments i el punt de sedimentació" a l'embassament, i fonamenta la seua proposta en treballs de Mathias Kondolf sobre diferents experiències arreu del món en aquest sentit, com ara la presa japonesa de Miwa (a la imatge). El document, que s'emmarca en la intensa campanya per reclamar una mobilització dels sediments encallats als pantans per lluitar contra la regressió i la subsidència del delta de l'Ebre, avisa fins i tot les elèctriques, responsables de la gestió dels embassaments però gens sensibles a la causa dels sediments, que si no s'hi actua el reblliment dels pantans els pot convertir en obsolets i reduir la seua vida útil i la capacitat per generar energia. La campanya reflexiona que no es pot qualificar exactament l'energia hidroelèctrica com a renovable si la capacitat dels embassaments esdevé un recurs esgotable per la falta d'un manteniment i una gestió adequada de la sedimentació.

L'informe clou amb les peticions que la campanya ja havia fet públiques: la creació d'una comissió política i tècnica, la inspecció per part de la CHE dels mecanismes de les preses de Mequinença, Riba-roja i Flix; la revisió dels protocols d'actuació en

Gràfic del bypass a la presa japonesa de Miwa. / ARTICLE DE M. KONDOLF

Fer un bypass és tècnicament viable. Ara cal posar tots els factors sobre la taula

Albert Rovira
TÈCNIC DE L'IRTA

Volem viure al delta i guanyar-nos-hi la vida; i el delta ha de continuar sent un delta

Josep Juan
CAMpanya pels SEDIMENTS

l'explotació dels embassaments i el finançament d'un estudi per a un projeje de bypass de sediments.

La proposta arriba just en un moment en què la Campanya pels Sediments ha aconseguit que el Congrés dels Diputats haja aprovat una proposició no de llei que reclama l'elaboració d'un pla integral per a la gestió dels sediments a tota la conca de l'Ebre que trenca el silenci sobre la matèria del Pla hidrològic de la conca de l'Ebre (PHE).

PROVES PILOT D'INJECCIÓ Sobre aquesta qüestió, la unitat d'ecosistemes aquàtics de l'IRTA ha valorat

Hem de decidir quin delta volem i veure què poden fer la ciència i l'Administració

Antonio Suárez
DELEGAT DE TERRITORI

Que arriben més o menys sediments depèn de riades que no podem controlar

Alvaro Arasa
GEÒLEG

molt positivament els primers resultats de les proves pilot d'injecció de sediments que s'han fet en l'últim any tant a la xarxa de reg del delta, per comprovar la capacitat d'afegir capes de sòl als arrossars per la tècnica del colmateig, com directament al riu: a la primavera es van abocar sediments a la Ribera d'Ebre. "Amb la xarxa de reg, hem comprovat que es pot distribuir el sediment obrint i tancant canals i sense cap efecte negatiu per a l'arròs", va explicar Albert Rovira, tècnic de l'IRTA, al programa *El Mirador* de Canal Terres de l'Ebre. Rovira, que va exposar la previsió que si no s'actua es podria per-

DESTACAT

II Fòrum Internacional de Sostenibilitat

Més d'un centenar d'experts participen aquest divendres i fins dilluns en el II Fòrum Internacional de Desenvolupament Sostenible i Saludable que es fa a Deltebre, Sant Jaume d'Enveja i Barcelona. L'àmbit de la trobada definit com a *Territori i activitat econòmica* es desenvoluparà a la sala d'Arrossaires del Delta, aquest divendres, amb taules rodones sobre el futur del Delta d'Ebre o sobre riquesa ambiental i activitat econòmica. Dissabte el debat es trasllada a Sant Jaume, on Federico Mayor Zaragoza farà la clausura del fòrum.

dre fins a un 45% de la superfície del delta en el que queda de segle, es va mostrar però prudent, ja que el que s'està fent amb les proves és "acabar de calibrar els models matemàtics preconcebuts", i avisa que amb el riu les dinàmiques són molt variables i diverses. Tot i això, celebra que s'haja comprovat que amb cabals de 400 m³/s les sorres fines abocades a Ginestar van superar l'assut de Xerta, amb la qual cosa veu factible que arribessin al delta i ajudessin a regenerar les platges.

Les proves s'han fet amb fangs procedents del Consorci d'Aigües de Tarragona (CAT), però a l'hora de programar una actuació a gran escala, un dels principals interrogants és la composició dels sediments instal·lats més al fons dels pantans de Riba-roja o Mequinensa. Si bé Rovira recorda que s'ha constatat que els sediments de les capes més superficials no tenen un grau important de contaminació, no amaga que cal analitzar la resta per descartar la presència de metalls pesants i no topa amb estats de contaminació dramàtics com el del pantà de Flix, ara parcialment net, si bé en el mateix pro-

grama el director dels Serveis Territorials del Departament de Territori a les Terres de l'Ebre, Antonio Suárez, va demanar que no es generen falses alarmes.

REFERENTS INTERNACIONALS

Per mantenir l'actual nivell d'elevació del delta farien falta entre un milió i dos milions de tones anuals de sediments, segons l'IRTA, però el geòleg Alvaro Arasa, present a la mateixa taula de debat, recorda que estudis més o menys recents diuen que Riba-roja només deixa passar unes 500.000 tones i que d'entre aquestes, menys de la meitat arribarien al delta. "Que n'arriben més o menys depèn de riades que no podem gestionar. De fet, hi ha hagut riades que han baixat amb els arrossars tancats i han portat el sediment directament al mar", recorda Arasa, que constata la dificultat d'afinar amb les previsions de futur sobre el comportament d'un riu i un delta molt condicionats per l'activitat humana.

"Hem de decidir entre tots quin delta volem, i a partir d'aleshores veure què pot fer l'administració a partir de la ciència", manifesta Antonio Suárez. "Volem viure al delta i guanyar-nos-hi la vida, no demanem massa, i el delta ha de continuar sent un delta", va respondre, al seu torn, el membre de la Campanya pels Sediments Josep Juan, que reclama que "les comportes de fons dels embassaments s'han de poder obrir també per una qüestió de seguretat."

L'IRTA, per la seua banda, recorda que "a França és habitual fer buidatges parcials" dels embassaments obrint comportes de fons i que a la Xina, al monstroús embassament de les Tres Gorges, s'ha aconseguit fer un bypass d'entre un 50% i un 60% de sediments. Colorado, Pakistan o l'Iran són altres exemples citats per Rovira. "Tècnicament és viable, falta analitzar tots els factors, costos i impactes, i veure quina és la millor tècnica per a l'Ebre", conclou.